

**Національний університет біоресурсів і
природокористування України
Факультет конструювання та дизайну
Науково-дослідний інститут техніки і технологій
Відділення в Любліні Польської академії наук**

**Інженерно-технічний факультет
Словацького університету наук про життя**

Естонський університет наук про життя

**Агроінженерний факультет
Природничого університету в Любліні**

**Інженерно-технічний факультет
Празького університету наук про життя**

**ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
XX МІЖНАРОДНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ
ПРАЦІВНИКІВ, НАУКОВИХ СПІВРОБІТНИКІВ ТА АСПІРАНТІВ
«ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТЕХНІЧНИХ ТА
БІОЕНЕРГЕТИЧНИХ СИСТЕМ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ:
КОНСТРУЮВАННЯ ТА ДИЗАЙН»**

(19-20 березня 2020 року)

Київ-2020

УДК 330.138 : 331.2 : 006 : 378-057.21 (072)

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ТРУДОМІСТКОСТІ І ВАРТОСТІ РОБІТ ІЗ СТАНДАРТИЗАЦІЇ

В.І. Мельник, к.е.н., доц.;
А.В. Новицький, к.т.н., доц.;
Ю.І. Ревенко, к.т.н., доц.;
А. Рубанка, студ.

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Основою сталого розвитку національної економіки є виробництво конкурентоспроможної і якісної продукції, захист навколишнього природного середовища, ощадливе використання природних та інших ресурсів. Стандартизація відіграє визначальну роль у забезпеченні даних напрямів. Процес формування національної системи стандартизації України відбувався в умовах переходу до ринкової економіки, нестабільної економічної і фінансової ситуації та на основі розгалуженої системи стандартизації колишнього СРСР.

На сьогодні в Україні діє близько 27 тис національних стандартів, ще близько 20 тис стандартів організацій України (СОУ), які затверджуються за наказом тих чи інших організацій, міністерств, відомств. Вони не мають статусу національних стандартів. Також чинними є близько 154 тис технічних умов (ТУ), які розробляються безпосередньо самими виробниками.

За роки незалежності України результатом роботи щодо формування національної системи стандартизації стала розробка приблизно половини всіх чинних стандартів. Ряд з них було розроблено технічними комітетами, а інші пройшли процес гармонізації із міжнародними та європейськими стандартами з урахуванням національної складової. Статус державних після внесення змін та доповнень також отримали більшість стандартів, які діяли за часів Радянського Союзу. Процес їх перегляду з метою гармонізації до

європейських вимог триває і донині, аби виробники мали змогу реалізовувати свою продукцію за кордоном.

За підрахунками фахівців в рамках державної програми «Ліквідація технічних бар'єрів в торгівлі між Україною та Європейським союзом» гармонізовано майже 2 тис стандартів, які входять до 4 Директив ЄС. Загалом налічується близько 12,5 тис гармонізованих стандартів за різними напрямками (від стандартів на продукти харчування до стандартів на продукцію важкої промисловості). Державною програмою та Планом національної стандартизації визначаються стандарти, які підлягають гармонізації в Україні, окрім стандартів на харчову продукцію, які до Плану вносяться відповідними Міністерствами та відомствами самостійно.

Принцип формування стандартизації за європейським типом закладено у Законі України «Про стандартизацію», прийнятому Верховною Радою України 5 червня 2014 року. Загалом процес формування національної системи стандартизації з урахуванням міжнародних і європейських вимог є тривалим, затратним, вимагає розроблення відповідної методичної бази та приведення українського законодавства у відповідність з міжнародними і європейськими нормами.

Процедура розробки національних стандартів передбачає проведення відповідних досліджень, випробувань і може тривати від одного до трьох років. Також тривалим є процес погодження створеного стандарту з організаціями, відомствами, відповідними Технічними комітетами, що регулюється комплексом ДСТУ Національної стандартизації України. Тривалість процесу гармонізації національного стандарту до європейського або міжнародного, який передбачає розробку-переклад, доповнення національної складової та кінцеве затвердження становить 7-8 місяців.

Всі зазначені складові процесу формування національної системи стандартизації вимагають науково обґрунтованих методичних підходів щодо визначення трудомісткості і вартості робіт із стандартизації, які закріплено у «Методиці визначення трудомісткості та вартості робіт з національної стандартизації», прийнятій 05 жовтня 2016 року.

Даним документом затверджено порядок визначення трудомісткості, загальної трудомісткості та вартості робіт з національної стандартизації, числові значення базових нормативів трудомісткості робіт з національної стандартизації, поправні коефіцієнти, установлені законом України «Про стандартизацію» та національними стандартами.

В основу методики покладено встановлені на основі багаторічного практичного досвіду базові нормативи трудомісткості робіт з національної стандартизації та застосовані науково обґрунтовані норми часу на здійснення відповідних робіт, використані результати вивчення організаційно-технічних умов і трудових процесів робіт з національної стандартизації. Методику засновано на науково-методичних та науково-технічних матеріалах та із залученням експертних оцінок трудомісткості розроблення проектів національних нормативних документів щодо виконання інших робіт з національної стандартизації.

Типовими видами робіт з національної стандартизації на сьогодні визначено:

- організацію та координацію робіт з національної стандартизації;
- розроблення проектів національних НД;
- прийняття міжнародних або регіональних НД у якості національних НД методом підтвердження;
- розроблення проектів національних НД, якими приймаються міжнародні або регіональні НД в Україні методами передруку та перекладу;
- розроблення проектів нееквівалентних національних НД;
- розроблення проектів національних НД методом перероблення;
- технічну перевірку справ національних НД;
- редагування текстів проектів національних НД перед прийняттям;
- підготовку національних НД до видання;
- розроблення проектів змін до національних НД;
- перевірку національних НД;
- перегляд національних НД.

Базові нормативи згідно рекомендацій згруповані за трьома напрямками. Перший передбачає визначення трудомісткості розроблення проектів національних НД та перегляд національних НД. Другий – трудомісткість прийняття міжнародного або регіонального НД як національного НД методом підтвердження, розроблення проекту національного НД, яким приймається міжнародний або регіональний НД в Україні методами передруку та перекладу, перегляду національного НД, яким прийнято міжнародний або регіональний НД в Україні методом перекладу. І третій – визначення трудомісткості організації та координації робіт з національної стандартизації, розроблення проекту змін до національного НД, технічна перевірка справи національного НД, редагування проекту національного НД перед прийняттям, підготовка національного НД до видання та перевірка національного НД.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Типового положення з планування, обліку і калькулювання собівартості науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт. Постанова КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ від 20 липня 1996 р. № 830. Зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМ N 946 (946-2002-п) від 10.07.2002. № 126 (126-2011-п) від 23.02.2011 р.
2. Методика визначення трудомісткості та вартості робіт з національної стандартизації Документ z1402-16, чинний, поточна редакція. Прийняття від 05.10.2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1402-16#n18>
3. Бондаренко, С. М., Валага, Л. Ю. Методологічні основи визначення стандартизації. Вчені записки університету «Крок». 2012. Т. 1. Вип. 32. С. 210–215.
4. Мельник, В. І., Новицький, А. В., Ревенко, Ю. І., Тарасенко, С. Є., Мельник, В. І., Бистрий, О. М., Хмельовська, С. З.. Визначення

трудомісткості і вартості робіт із стандартизації. Методичні вказівки до
практичного заняття.
URL:https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u132/trudomistkist_ta_vartist_robit_z_standartizaciyi.pdf